Redactiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețul inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 251. **Brașovŭ, Lunĭ, Marțĭ 15 (27) Noemvrie** **1888.**

Brașovŭ, 14 Noemvre v.

„Vĕdŭ, onorată cameră, că aceea e nenorocirea nu numai a regilorŭ, ci adeseorĭ și a națiunilorŭ, că nu le place sĕ audă adevĕrulŭ.“

Cuvintele aceste, cu carĭ deputatulŭ naționalŭ sasŭ, Edmund Steinacker, a apostrofatŭ în dieta ungurésca pe deputațiĭ ungurĭ, — când aceștia, fiindŭ vorbă de cestiunea naționalitățilorŭ, începură după obiceiu a face sgomotŭ și a întrerupe pe vorbitorŭ cu strigările lorŭ pătimașe de reprobare — caracteriséză de minune însemnătatea discusiunei, ce s'a încinsŭ cu ocasiunea desbaterei proiectului de lege asupra regaliilorŭ, din causa unorŭ afirmărĭ ale deputatului Busbach, carĭ nu se țineau de obiectŭ și se refereau la politica de maghiarisare a guvernului.

Deputatulŭ guvernamentalŭ Busbach, vorbindŭ adecă despre Budapesta și despre importanța orașelorŭ, a judecatŭ chiămarea orașelorŭ numai și numai din punctŭ de vedere de rassă și a ḑisŭ, că în prima lineă misiunea Ungariei este *maghiarisarea* și că acésta se póte sĕvĕrși cu succesŭ numai prin mediulŭ orașelorŭ. A constatatŭ mai departe numitulŭ deputatŭ, că de când s'a inauguratŭ opera maghiarisării în orașe prin asilurile de copii, prin școlele de statŭ și prin școlele elementare, maghiarimea se estinde în tótă țéra și se bucură, că maghiarisarea este acuma chiămarea elementului cetățenescŭ. In fine a arĕtatŭ cu bucuriă cum s'a maghiarisatŭ Budapesta în cei 20 de anĭ din urmă.

Deputatulŭ Steinaker n'a lăsatŭ sĕ trécă acéstă ocasiune spre a da lui Busbach rĕspunsulŭ cuvenitŭ. Dênsulŭ i-a mulțumitŭ înainte de tóte pentru sinceritatea cu care s'a pronunțatŭ constatândŭ, ca unŭ martorŭ clasicŭ, că adevĕrate suntŭ plângerile celorŭ din sînulŭ naționalitățilorŭ și că în adevĕrŭ e vorba aicĭ de practicarea în stilŭ mare și cu multă energiă a meșteșugului maghiarisării.

Décă noi carĭ ședemŭ pe băncile aceste — ḑise Steinaker — susținemŭ că statulŭ nu mĕsură cu egală mĕsură, ne totŭ venițĭ cu pretinsele instituțiunĭ liberale și cu legea de naționalitate, care nu se esecută. Ei bine, acum vine deputatulŭ Busbach și formuléză teoria acelei pracse, ce-o sĕmțimŭ noi de multŭ și contra căreia ne plângemŭ și din deducțiunile lui resultă că acésta egală îndreptățire nu esistă în realitate. Ĕtă, domnilorŭ, câtŭ de multŭ predomină politica de rassă tocmai la aceia, carĭ facŭ mai mare gură cu ideia de statŭ.

Erĭ — adause Steinacker — curtea cu jurațĭ din Budapesta a condamnatŭ pe unŭ Românŭ pentru aceea, pentrucă a ḑisŭ că rassa maghiară pune interesele sale peste interesele statului, séu mai bine ḑisŭ își identifică pe deplinŭ interesele sale cu interesele statului. (Cuvintele acestea au fostŭ salutate de aprobărĭ sgomotóse din drépta și din stânga.) Vĕ întrebŭ acum, décă deputatulŭ Busbach nu a susținutŭ totŭ aceea aicĭ în cameră, dér de a ḑice-o și altundeva, credŭ că n'ar întîmpina în acestŭ statŭ alŭ egalei îndreptățirĭ unŭ astfelŭ de procurorŭ, care pentru acésta sĕ'lŭ tragă la rĕspundere.

După acésta nemerită provocare la procesulŭ de pressă alŭ d-lui Albu, despre care raportămŭ mai josŭ, deputatulŭ Steinacker a trasŭ conclusiunea, ḑicêndŭ, că deórece Busbach, desvoltândŭ teoria maghiarisării, afirmă că rassa maghiară e chiămată a conduce pe celelalte și a rĕndui tóte în statŭ în numele sĕu și după ale sale proprii interese și că prin urmare acéstă rassă are trebuință sĕ fiă sprijinită de unŭ puternicŭ guvernŭ centralŭ, urméză, că *dela împlinirea problemelorŭ statului suntŭ eschișĭ acei cetățenĭ ai statului, carĭ nu se țină de rassa maghiară*.

Fórte corectă și logică a fostŭ deducțiunea deputatului naționalŭ sasŭ, dér, vorba lui, este nenorocirea Maghiarilorŭ, *că nu voescŭ sĕ audă adevĕrulŭ*. Președintele camerei Pechy a întreruptŭ pe Steinacker împutându-i în termenĭ aspri, că agitéză în contra Maghiarilorŭ și că voiesce sĕ ducă în erĭre pe aceia, carĭ nu cunoscŭ relațiunile din Ungaria. Președintele a întrebuințatŭ ca motivŭ frasa multŭ îmblătită, că nu esistă pe rotogolulŭ pămêntului națiune, în sînulŭ căreia alte naționalități s'ar bucura de mai mare libertate ca în Ungaria.

Cum rĕmâne însĕ cu maghiarisarea? La acésta n'a pututŭ rĕspunde nimicŭ d-lŭ Pechy, după ce întréga drépta și stângă a aplaudatŭ aserțiunile deputatului Busbach.

Dér décă președintele camerei a fostŭ pătimașŭ față cu deputatulŭ Steinacker, atuncĭ ministrulŭ-președinte Tisza l'a tractatŭ chiar cu dispreță, ofensândŭ totodată pe toțĭ conducĕtorii naționalĭ ai Sașilorŭ.

Poporulŭ săsescŭ — ḑise d-lŭ Tisza, — e bunŭ și patrioticŭ, numai „nenorociții“ lui de conducĕtorĭ îlŭ facŭ sĕ se ferĕscă de a merge mână în mână cu Ungurii; dér vorŭ înceta și aceste timpurĭ și poporulŭ nu va asculta întotdéuna de vorbele profețilorŭ falșĭ și va uita încă și numele conducĕtorilorŭ acestora!

D-lŭ Tisza a vorbitŭ ca totdéuna, când nu vrea sĕ audă adevĕrulŭ. Dér vorbele lui merită a fi esaminate mai de aprópe, ca sĕ scimŭ odată cum stămŭ cu „poporulŭ“ și cu „conducĕtorii“ luĭ.

DIN AFARĂ.

„Corr. de l'Est“ a primitŭ din Bruxela scirea, că *garnisónele germane din Alsația-Lotaringia* primescŭ dela anulŭ nou considerabile întărirĭ de trupe. Totodată se construescŭ fortificațiunĭ nouĕ lângă Lucelles la granița germană-elvețiană-francesă.

Bugetulŭ imperiului germanŭ pe anulŭ 1889 prevede *construirea unei nouĕ flote de luptă*, deórece corăbiile actuale de rĕsboiu suntŭ cele mai multe învechite. E vorba de construirea a 4 corăbii cuirasate, costândŭ fiecare 9·3 milióne mărcĭ, cu totulŭ 37·2 milióne; 9 alte vase cuirasate cu câte 3·5 milióne, cu totulŭ 31·5 milióne; 7 corvete-încrucișetorĭ costândŭ tóte 38·5 milióne; 4 încrucișetorĭ costândŭ împreună 6·4 milióne; 2 aviso pentru 2 milióne, 2 vase pentru divisiunea de torpilorĭ cu 1·2 milióne. Tóte împreună vorŭ costa 116·8 milióne.

Suakimulŭ, care e apĕratŭ de generalulŭ englesŭ Greutell, *e fórte strîmtoratŭ de rebelĭ*, care l'au asediatŭ. Atâtŭ guvernulŭ englesŭ, câtŭ și comanda supremă a trupelorŭ englese, ce ținŭ ocupatŭ Egiptulŭ, își dau tóte silințele ca sĕ susțină pentru Chedivulŭ acelŭ punctŭ importantŭ dela Marea Roșiă. Guvernulŭ egiptênŭ a trimisŭ trei batalióne sudaneze de 3000 de ómenĭ, ca sĕ întărĕscă garnisóna din Suakim, și generalulŭ Grenfell a primitŭ șése tunurĭ Nordenfeldt ce le ceruse. Cu tóte astea, situațiunea apĕrătorilorŭ pare a fi desperată. Rebelii, carĭ deja s'au întăritŭ cu șanțurĭ, întrețină continuu foculŭ în contra orașului și a forturilorŭ. In nopțile din urmă, precum se anunță din Cairo cu data 19 Noemvre n., au fostŭ aruncate în orașŭ vr'o 24 granate. Inimiculŭ e fórte numĕrosŭ și Chedivulŭ a cerutŭ prin Mukhtar-pașa ajutorŭ din Constantinopolŭ, provocândŭ pe Pórtă sĕ ia asurpra'șĭ apĕrarea Suakimului, căcĭ altfelŭ orĭ trebue sĕ predea acestŭ punctŭ, orĭ sĕ-lŭ cedeze altei puterĭ. Se crede că guvernulŭ englesŭ voesce să facă pe Pórtă a renunța, la Suakim, pentru-ca sĕ ofere apoi Italiei posibilitatea, d'a câștiga unŭ alŭ doilea punctŭ la Marea Roșiă. Se pare că Pórta nu e înclinată se renunțe la Suakim și în Constantinopolŭ se crede, că décă Chedivulŭ nu e'n stare sĕ susțină acestŭ punctŭ, Sultanulŭ s'ar pute decide în cele din urmă sĕ trimétă trupe din Arabia la Suakim.

„Kurjer Lwowski“ raportéză, că generalulŭ Gurko a datŭ ordinŭ, ca în *Polonia rusésca* fără amânare sĕ se repareze și dirégă căile și podurile. In scopulŭ acesta s'a asiguratŭ o sumă mai mare de banĭ.

Moștenitorulŭ de tronŭ alŭ Rusiei întorcêndu-se din Copenhaga către casă, a trecutŭ prin Berlinŭ. Impĕratulŭ Vilhelm, care l'a întêmpinatŭ la gară împreună cu prințulŭ Enricŭ și cu corpulŭ generalilorŭ, a distinsŭ pe marele prințŭ printr'o primire extraordinară. L'a însoțitŭ pănă în palatulŭ ambasadei rusescĭ și a luatŭ parte la cina dată de ambasadă, înainte ca moștenitorulŭ de tronŭ rusescŭ sĕ-lŭ fi cercetatŭ.

Procesulŭ de pressă

alŭ foiei „Romänische Revue“ în a doua edițiune.

Scimŭ, că procesulŭ de pressă alŭ fóiei „Romänische Revue“, în urma căruia curtea cu jurațĭ din Aradŭ a condamnatŭ pe d-lŭ *Stefanŭ Albu*, ca autorŭ alŭ articulilorŭ încriminațĭ, la unŭ anŭ închisóre de statŭ și 500 fl. amendă, în urma apelațiunei s'a anulatŭ, urmândŭ a se pertracta a doua óră înaintea curții cu jurațĭ din Budapesta. Acéstă a doua pertractare s'a ținutŭ în ḑiua de 22 Noemvrie și despre decursulŭ ei publicămŭ, după „Egyetértés“, următorulŭ raportŭ:

Judecătoria de pressă a fostŭ compusă din domnii Franciscŭ *Szekacs* ca președinte, Bela *Rudnyanszky* și Iosifŭ *Kalosy*, ca votanțĭ. Acusațiunea a susținut'o subprocurorulŭ r. Alexiu *Gozsdu*, ér apĕrătorŭ alŭ acusatului a fostŭ Coriolanŭ *Brediceanu*, advocatŭ în Lugoșŭ.

Inainte de constituirea juriului, apĕrătorulŭ a declaratŭ, că are încredere în jurații din Budapesta și de aceea nu vrea sĕ 'șĭ întrebuințeze dreptulŭ escepționărei. S'au trasŭ apoi la sorțĭ jurații și s'a constituitŭ juriulŭ în modulŭ următorŭ: Jurațĭ ordinarĭ: Boncza Miklos, Brazay Kalman, Buzik Andras, Hoff Ferencz, Weinberger Gusztav, Halász Ferencz, Kanczer Kalman, Hindy Kalman, Totis Andor, Megyeri Krauss Lajos, Ghyczey Lajos, Emmerling Vilmos; jurațĭ suplențĭ: Huzella Elek, Freiberger Pal.

După acésta acusatulŭ Stefanŭ *Albu* rĕspunde la întrebările președintelui, că e căsĕtoritŭ, e de 41 anĭ, n'a fostŭ niciodată pedepsitŭ pentru delictŭ de pressă și declară, că elŭ este autorulŭ articulilorŭ incriminațĭ.

Se cetesce actulŭ de acusare alŭ procuraturei reg. prin care se incriminéză doi articulĭ apăruțĭ în „Romänische Revue“ din Reșița sub titlulŭ: „Situațiunea Românilorŭ în Ungaria și Transilvania“, și „Biserica gr. or. în Ungaria și Transilvania“. In pasagiele incriminate (pe carĭ le-amŭ comunicatŭ cetitorilorŭ foiei nóstre cu ocasiunea pertractărei din Aradŭ) se afirmă, că Maghiarimea persecută pe Românĭ, îi delătură din funcțiunĭ și că lĭ-a luatŭ chiar și posibilitatea de a'șĭ căuta satisfacțiune pe calea legei pentru vătĕmările ce lĭ-se facŭ; în fine acusă pe Maghiarĭ, că împedecă desvoltarea bisericei gr. or.

Acusatulŭ cere cuvêntŭ. Elŭ declară, că a fostŭ fórte surprinsŭ, când s'a pomenitŭ că se intentéză contra lui procesŭ de pressă pentru agitare. Declară serbătoresce, că nicĭodată în viéța lui n'a avutŭ intențiunea sĕ ațîțe pe compatrioții lui contra Maghiarilorŭ. Singura intențiune, ce a avut'o, a fostŭ, ca sĕ critice greșita politică de naționalitate a guvernului.

Se cetescŭ apoi ambii articulĭ încriminațĭ în traducere maghiară, după care urméză pledoarele:

Gozsdu Elek, subprocurorŭ r. ḑise:

Décă privimŭ statistica proceselorŭ nóstre politice de pressă, fără îndoiélă ne pare bătĕtorŭ la ochĭ, că procesele de pressă intentate pentru agitațiunĭ contra naționalitățilorŭ stau în legătură cu dispozițiunea politică europénă, sunt nesce adevĕrate termometre ale iclinațiunilorŭ rĕsboinice, séu pacĭnice. In an. 1870, când Rușii, sub firma eliberărei creștinilorŭ, s'au resculatŭ contra Turciei, în Ungaria au rĕsăritŭ ca și bureții procesele intentate pentru agitațiunĭ de naționalitate, și totŭ asemenea s'a întêmplat și în anii din urmă, când Rusia érăși a început sĕ zângănéscă sabia. Naționalitățile érăși au începutŭ sĕ vorbéscă despre persecuțiune, despre tira-

nisărî, amăgitorii érășî ațîță pe poporulŭ credulŭ.

Nu este greu a afla causa pentru ce se întêmplă astfelŭ; sgomotulŭ turburăriloră, chaosulŭ politicŭ totdéuna este în avantagiulŭ agitatorului naționalitățiloră. Acésta o arată casulŭ cu Horia-Cloșca, o arată casulŭ cu Avramŭ Iancu, care din întêmplare a fostŭ unŭ agitatorŭ de bună credință și se făcŭ martirŭ. Și acum încă, fiind-că în Europa se arătau presemnele unorŭ turburărî, și póte că și astădî se mai arată încă, agitatorii fără sufletŭ îșî ridicară capulŭ, și când cu gură sângerătóre, când în modŭ absurdŭ, strigă în lumea mare, că Maghiarii 'i asuprescŭ, ducŭ la sapă de lemnŭ naționalitățile și le tiranisézã.

Astfelŭ a făcutŭ și Stefanŭ Albu și din asta causă a ajunsŭ sĕ stea astădî pe banca acusațiloră. Și acusatulŭ a vorbitŭ de asuprire, de tiranisare, și o basă a atacurilorŭ sale este aceea, că poporulŭ românŭ este sĕracŭ și astfelŭ nu este în stare a corespunde cerințelor naționale. Acéstă miseriă însĕ îșî are istoria sa, despre care, vedî bine, acusatulŭ tace înfundatŭ.

Când ținuturile de médădi, în urma infinitelorŭ rĕsbóie, se pustiiră, și astfelŭ voiră sĕ le împoporeze cu colonî, Românii n'au voitŭ sĕ priméscă sarcinele urbariale, poporulŭ păstorŭ n'a voitŭ sĕ se cobóre dela munte pe pămêntulŭ bogatŭ alŭ Țĕrei de josŭ, și astfeliu s'a simțitŭ necesitatea de a se colonisa pămênturile cele bogate cu Germanî. Sêrbii n'au făcutŭ așa și de aceea astădî suntŭ bogațî; poporulŭ românŭ a rĕmas sĕracŭ, dér elŭ pórtă vina pentru acésta. Acusatulŭ puținŭ se cugetă la asta și pune vina pe Maghiarî.

Altă armă a lui Albu contra Maghiarimei este cestiunea educațiunei poporului. Și acéstă cestiune îșî are istoria ei. Baronulŭ Iosifŭ Eötvös, agerulŭ ministru alŭ instrucțiunei publice, a deosebitŭ, a despărțitŭ scolile comunale de scolile confesionale séu ale naționalitățilorŭ. Românii, se înțelege, s'au alăturatŭ la aceste din urmă. Fără 'ndoiélă, că nivelulŭ de inteligență alŭ scólelorŭ comunale stă pe o tréptă multŭ mai înaltă, decâtŭ cela alŭ scólelorŭ naționalitățilorŭ, carî suntŭ confesionale, — escepțiune făcêndŭ scólele reformate și evangelice — Româniloră însĕ lî-a statŭ în putere, ca sĕ aibă scolî comunale, dér nu lî-au trebuitŭ, și de aceea se plângŭ acum, că statulŭ nu le dă ajutóre, nu-i sprijinesce. Dér óre o face acésta statulŭ cu altfelŭ de scóle confesionale? Scólele confesionale ale protestanțilorŭ, ale reformațilorŭ, ale evreilorŭ primescŭ óre ajutorŭ dela statŭ? Pentru aceea însĕ acestea nu se vaeră și nu-șî facŭ pretensiunî, nu înjură, nu calumniază Maghiarimea și statulŭ maghiarŭ.

A treia armă a acusatului este biserica. Românii, ca orî care poporŭ, care nu are nicî cultură, nicî literatură, nicî artă, se alipescŭ cu fanatismŭ la religiune; acésta suplinesce la ei trebuințele sciinței, literaturei și ale artei. Și acum se ivesce unŭ omŭ ca Stofanŭ Albu, care ne'ncetatŭ strigă: Uite acolo, tu poporŭ sĕracŭ și amărîtŭ, Ungurulŭ voesce sĕ'țî răpéscă acestŭ unicŭ tesaurŭ alŭ tĕu, totŭ ce ai tu: biserica ta. Pe când, décă acusatulŭ n'ar avé réua voință, ar puté spune Românului, că lucrulŭ stă tocmai dea'ndósele. In seculul trecutŭ Românii au fostŭ sclavii Sêrbilorŭ, Sêrbii lî-au subjugatŭ biserica, lî-au subjugatŭ naționalitatea. In decursulŭ erei ungurescî însĕ au căpĕtatŭ episcopii autonóme, șî-au despărțitŭ biserica de biserica sêrbéscă, de care a fostŭ subjugată. Pentru aceea însĕ acusatulŭ strigă în lumea mare, că Maghiarimea le subjugă biserica și naționalitatea.

Bătătóre la ochî este împrejurarea, că acusatulŭ șî-a scrisŭ espectorările sale agitatóre în limba germană; și acésta îșî are însĕmnătatea sa. In Ungaria se află unŭ milionŭ și jumĕtate de Românî și mare parte din acestia nu sciu nemțesce, nu s'au obicînuitŭ a cetì diare. Nicî n'au fostŭ menițî pentru acești articulii de mai susŭ, ci scopulŭ scrieer lorŭ a fostŭ duplu: Au servitŭ ca îndemnare agitatorilorŭ-filialî, carî agitézã prin scolî, prin vestitulŭ gimnasiu dela Beiușŭ, pe la ospețe și pe la banchete, și carî din acești articulî șî-au scosŭ materialulŭ potrivitŭ. Acesta este unulŭ din păgubitórele scopurî ale articulilorŭ încriminațî; alŭ doilea scopŭ însĕ este acela, de a compromite Ungaria înaintea străinilorŭ dinafară. „Rumänische Revue“ este scrisă în coloritŭ scientificŭ, și astfeliu se vede a fi unŭ instrumentŭ potrivitŭ pentru a da nascere unei părerî stângace despre noi înaintea celorŭ din afară, sĕ-i predispună rĕu față cu Ungaria, sĕ-i facă sĕ crédă, că noi suntemŭ tiranî, călcătorî de drepturî. Acésta este mai multŭ, decâtŭ se póte suferì. Ungaria este tolerantă față cu naționalitățile, numai în cele mai rarî casurî citézã pe agitatorŭ înaintea judecătoriei, pe când alte popóre nu lasă ne'ntrebuințatŭ acestŭ mijlocŭ. Albu însĕ a trecutŭ peste marginea, până unde se estinde infinita nóstră paciință. Elŭ a comisŭ mare pĕcatŭ contra unicei legî de pressă a lui Franciscŭ Deak, care dice: Nu minți! Albu a calumniatŭ, a susținutŭ neadevĕrurî, și cu minciunile lui, care-țî turbură sângele, a agitatŭ contra naționalității maghiare; de aceea curtea cu jurațî sĕ pronunțe în contra lui verdictulŭ de vinovatŭ. (Va urma).

*

După procurorulŭ a vorbitŭ apĕrătorulŭ Brediceanu. A urmatŭ apoi o replică a procurorului, în urma căreia președintele a făcutŭ resumatulŭ. După acésta s'a retrasŭ juriulŭ și după $^1/_2$ oră s'a enunțatŭ verdictulŭ. Pentru articululŭ de întâi, Ștefanŭ Albu a fostŭ declaratŭ vinovatŭ cu 7 voturî contra 5, ér pentru articululŭ alŭ 2-lea, privitorŭ la biserica gr. or. a fostŭ achitatŭ cu 8 voturî contra 4. In urma acésta tribunalulŭ a condamnatŭ pe Stefanŭ Albu la 3 lunî închisóre de statŭ și 300 fl. amendă, precum și la purtarea speselorŭ procesului.

Acusatulŭ n'a insinuatŭ recursŭ și a fostŭ imediatŭ predatŭ procuraturei r.

Constituirea noului ministerŭ românŭ.

In urma alegerei biurourilorŭ camerei și senatului, cabinetulŭ dela 22 Martie șî-a depusŭ demisiunea. Conformŭ usurilorŭ constituționale, Regele a chematŭ pe d. Lascarŭ Catargiu, președintele camerei, și pe d. generalŭ Ionŭ E. Florescu, președintele senatului, spre a se sfătui. După acésta Regele a însărcinatŭ pe d. Teodorŭ Rosetti cu compunerea noului ministerŭ în acordŭ cu dorințele esprimate de majoritățile ambelorŭ camere. Noulŭ ministerŭ s'a constituitŭ în modulŭ următorŭ:

Teodorŭ Rosetti, președinte alŭ consiliului și ministru fără portofoliu;

G. Vernescu, ministru de justiție;

P. Carpŭ, ministru de esterne;

Principele Al. Stirbei, ministru de interne;

Generalŭ G. Manu, ministru de rĕsboiu;

Menelasŭ Ghermanŭ, ministru de finanțe;

Al. Lahovari, ministru al domeniilorŭ;

T. L. Maiorescu, ministru alŭ cultelorŭ și instrucțiunii publice.

Al. Marghilomanŭ, ministru alŭ lucrărilorŭ publice.

Noulŭ ministerŭ a și depus jurămêntulŭ. Cu chipulŭ acesta, dice „România“, organulŭ D-lorŭ Catargiu-Vernescu, o împăcare deplină și o înțelegere perfectă s'a făcut între diferitele nuanțe, carî compunŭ majoritățile parlamentului. Noulŭ ministerŭ este eșitŭ din sînulŭ Camerelorŭ, și este prin urmare expresiunea cea mai proprie a majoritățilorŭ. Elŭ este ultima voință manifestată de întréga țéră prin alegerile din Octomvre. Acestŭ ministerŭ, ajutatŭ de nisce majoritățî puternice, și carî sciu ce voiescŭ și ce gândescŭ, este menitŭ a vindeca ranele trecutului și a ne asigura unŭ viitorŭ mai bunŭ.

*

Nicî-odată atâtea capacitățî nu s'au vĕdut adunate la unŭ locŭ, „scrie „Epoca“. Suntŭ în acestŭ cabinetŭ atâța bărbațî eminențî, atâția oratorî, încâtŭ s'arŭ puté da acestui ministerŭ denumirea ce sĕ dăduse, de altmintrelea pe nedreptŭ, cabinetului lui Gambetta, „Marele Ministerŭ“. Ceea ce însĕ ne face sĕ salutămŭ mai alesŭ cu o deosebită bucuriă constituirea cabinetului actualŭ, este că vedemŭ sĕvîrșită în acestŭ ministerŭ unirea tuturorŭ nuanțelorŭ partidului conservatorŭ.

In fine, prin înțelegerea, care s'a stabilitŭ, se pune capĕtŭ frământărilorŭ parlamentare, la care asistămŭ de mai multe dile, intrigelorŭ de culóre, pe care le întrețineau și le alimentau cu dibăciă rafinată toțî adversarii noștrî. Adî guvernulŭ e sigurŭ de o imensă majoritate, atâtŭ în Cameră, câtŭ și în senatŭ. Astfelŭ îndeplinirea aranjamentelor luate de noi către țéră, realisarea reformelorŭ făgăduite suntŭ asigurate. Mai multŭ. Valórea bărbațilorŭ, carî compunŭ actualulŭ cabinetŭ, este o garanțiă, că reformele proiectate vorŭ fi sĕvârșite în astfelŭ de condițiunî, în câtŭ ele vorŭ fi utile țĕrii și bine-cuvêntate de națiunea întrégă.

Pentru țéră, sĕ deschide adî o eră de legalitate, de cinste, de reforme și de progresŭ. Pentru partidulŭ conservatorŭ începe o periodă de glorie și de strălucire. Partidulŭ conservatorŭ și țéra întrégă vor saluta cu bucuriă noulŭ ministerŭ, ca unŭ semnŭ de fericire pentru țéră, după 12 anî de jale și de suferințe.

*

Rĕmâne acum sĕ vedemŭ, până unde acéstă înțelegere séu împăcare de faptŭ, va fi și o *înțelegere séu împăcare morală* între junimiștî și liberalî-conservatorî, dice „Românulŭ“. Până atuncî nu ne putemŭ opri d'a spune, de pe acum, care este părerea nóstră asupra situațiunei și cum vedemŭ noi lucrurile în viitorŭ.

Orî-ce s'ar dice și orî cum s'ar privi lucrurile, junimiștii ca și liberalii-conservatorî *nu potŭ sĕ fie mulțămițî de resultatulŭ negocierilorŭ lorŭ.* Și acésta este lesne de înțelesŭ, décă ne dămŭ sémă de cele urmate până acum de o parte și de alta și de împregiurările în carî s'a făcutŭ înțelegerea dintre dênșii.

Și unii și alții au — cum se dice — altŭ ceva pe sufletŭ și altfelŭ cugetă asupra situațiunei, căcî și unii și alții suntŭ nutrițî de alte simțĕminte și au pornirî cu totulŭ diferite. Dér erau nevoițî sĕ s'apropie și sĕ'șî dea mâna pentru a țrece momentele de crisă, rămânêndŭ în urmă sĕ'șî netedéscă fie-care calea cum ar crede mai bine pentru a'șî ajunge scopulŭ.

Étă cum se esplică înțelegerea făcută, de a cărei trăinicia avemŭ destule cuvinte sĕ ne îndoimŭ. Aliații de erî, intrândŭ adî în guvernŭ, au sĕ aibă rolulŭ lorŭ în gospodăria guvernamentală, și acéstă gospodăriă nu póte sĕ mérgă când unulŭ va trage într'o parte și altulŭ înta'alta. Amŭ mai vĕdutŭ noi însoțirî de fel lŭ acesta și scimŭ, care lî-a fostŭ traiulŭ și ce s'a alesŭ până în cele din urmă de tótă gospodăria lorŭ. Fiăcare a căutatŭ la începutŭ sĕ facă, cum dice Francesulŭ, „bonne mine à mauvais jeu“, până ce i-a venitŭ momentulŭ oportunŭ pentru a cere divorțulŭ și a rupe ast-felŭ orî-ce însoțire politică.

Vomŭ vedé ce are sĕ se întêmple mai târdiu cu gospodăria guvernamentală, prin însoțirea junimiștilorŭ cu liberalii-conservatoî; cum are sĕ le fie traiulŭ și cine va cere divorțulŭ!

*

Junimiștii vréu sĕ inaugureze o eră nouă, scrie „*Democrația*“... Ei publicară o seriă de proiecte de legî cu gândŭ sĕ deie o față mai spălată conservatismului ruginitŭ, incapabilŭ de a concepe o ideă nouă, incapabilŭ de a simți adevĕratele nevoi sociale și de a căta soluțiunea lorŭ. Conservatorii rĕspunseră printr'unŭ manifestŭ stupidŭ, care nega întréga tendință a proiectelorŭ junimiste. Și cu tóte aceste junimiștî și conservatorî se presentau mână în mână înaintea alegĕtorilorŭ.

Guvernulŭ junimistŭ a combătutŭ cu furiă partidulŭ liberalŭ în alegerî. Numai fórte puținî liberalî s'au străcuratŭ în cameră și senatŭ....

Conservatorii nu s'au esplicatŭ în deajunsŭ înaintea alegĕtorilorŭ, junimiștii nu au esplicatŭ alegĕtorilorŭ de ce sprijină ei pe conservatorî, destrea guvernamentală, ca totdéuna s'a feritŭ de a se esplica. In acéstă zăpăcélă guvernulŭ junimistŭ a storsŭ o majoritate însemnată din alegerî. Cu tóte acestea, abia adunate corpurile legiuitóre, junimiștii s'au găsitŭ în minoritate și în senatŭ și în cameră.

*

Părerile fóiei guvernului „*România Liberă*“ și ale fóiei d-lui Dumitru Brătianu „*Națiunea*“ nu le-amŭ putută reproduce, din causă că amêndouĕ aceste diare nu ni-se dau afară, fiindu-le detrasŭ debitulŭ postalŭ.

SCIRILE DILEI.

Dómnele române din Budapesta, pĕtrunse de recunoscință pentru marea apĕrătóre a drepturilor femeei și ilustra literată *Dora d'Istria*, de curênd repausată, au adresatŭ contelui Gubernatis, amicului din Florența alŭ principesei Elena Ghica-Masalsky următórea telegramă:

Contelui de Gubernatis

Florența.

Cu pietate depunemŭ lacrimele și recunoscința nóstră pe mormêntulŭ ilustrei Dora d'Istria, care a fostŭ gloria și apĕrătórea femeei

Pentru damele române din Budapesta

Constanția de Dunca Schiau.

***

Institutulŭ de pensiunî alŭ căilorŭ ferate ale statului are intențiunea sĕ construéscă în Clușŭ unŭ palatŭ și a îmbiatŭ decî pe *direcțiunea poștală și telegrafică din Sibiiu* sĕ închirieze localŭ în acelŭ palatŭ, ce i-lŭ va pune la disposițiune, bine întocmitŭ, încă în tómna anului 1889.

***

Ca sĕ aibă cetitorii noștri o ideiă clară despre gruparea partidelorŭ în *camera română*, le dămŭ următórele amĕrunte: Din numĕrulŭ totalŭ de 183 deputațî, ce compunŭ camera, scădêndŭ 11 locurî vacante (10 prin duple alegerî și 1 prin invalidare), rĕmânŭ 172 scaune ocupate. La alegerea președintelui camerei au fostŭ de față 167 deputațî: 40 au votatŭ pentru d-lŭ Dumitru Brătianu, candidatulŭ opoziției liberale; 105 pentru candidatulŭ conservatorŭ Lascarŭ Catargiu; guvernulŭ nefiindŭ sigurŭ de succesŭ, n'a pusŭ candidatŭ; bilete albe au fostŭ 14, ale junimiștilorŭ purî, cum dice „Telegrafulŭ“. La alegerea vicepreședințilorŭ au fostŭ de față 166 deputațî: 129 au votatŭ pentru conservatorulŭ Ilariu Isvoranu pe tóte listele, 92 pentru junimistulŭ V. Pogor pe lista junimistă (guvern.), 84 pentru liberalulŭ Gr. Cozadini pe lista liberală și conservatóre, 83 pentru conservatorulŭ generalulŭ Manu pe lista liberală și conservatóre. Din acestŭ resultatŭ se vede, dice „Telegrafulŭ“, că guvernulŭ față cu elementele oposante, din 166 votanțî n'a întrunitŭ decâtŭ 93 voturî, adecă 9 voturî mai multŭ decâtŭ maioritatea legală. Conservatorii purî, ajutațî de mare parte din liberalî, n'au întrunitŭ pentru celŭ mai agreatŭ membru alŭ lorŭ, generalulŭ Manu, decâtŭ 83 voturî, adecă jumĕtate din numĕrulŭ votanțilorŭ.

***

Simon Frühm din Iadŭ se vede că a rămnitŭ la laurii „patrioticĭ" kulturegyletescĭ. A intervenitŭ adecă pentru înființarea unei scóle unguresci de statŭ în acéstă comună. Petițiunea a înapoiat'o comitetulŭ administrativŭ alŭ comit. Bistrița la oficiulŭ comunalŭ, ca sĕ o 'ntregéscă și sĕ'șĭ dea părerea. Scivorŭ Românii sĕ dea rĕspunsulŭ cuvenitŭ celorŭ carĭ voescŭ a'i maghiarisa? Credemŭ că da.

***

In comitatulŭ Albei de josŭ, precum scrie „Pesti Naplo", au fostŭ suspendațĭ din postŭ notarii de cercŭ din Spelanca și Secacĭ-Presaca pentru manipulare fraudulósă cu banii de dare.

***

In *Boroșĭneulŭ mare*, comit. Treiscaune, e de ocupatŭ postulŭ de magistru poștalŭ, pe lângă o cauțiune de 100 fl. Léfa anuală e 150 fl., cheltuelĭ de cancelariă 40 fl., cheltuelĭ de înmânare 24 fl. și pentru espedare o sumă ce se va hotărî ulteriorŭ. Petițiunile se adreséză până la 6 Decemvre n. la direcțiunea postală din Sibiiu.

***

Lucrările dela *fortificațiile Bucuresciloră* urméză cu mare activitate. Pentru momentŭ se așéḑă tunurile Krupp.

***

In ḑiarulŭ sêrbŭ „Zastava" a apărutŭ unŭ nou articolŭ asupra vieței literare a augustei scriitóre *Carmen Sylva.*

Causa parochielorŭ mixte române-sêrbe.

Aradŭ, 12/24 nov. 1888,

Când cu despărțirea ierarchică a Românilorŭ ortodocșĭ de către coreligionarii sêrbĭ, s'a datŭ peste o pedecă: comunele mixte. Delegațiunile ambelorŭ congrese s'au înțelesŭ, ca în acelea sĕ se încerce o împăcare pe cale amică, éră unde n'ar succede, acolo sĕ urmeze calea procesului pentru despărțire.

Maiestatea Sa s'a înduratŭ a delega, pentru atarĭ procese, tribunalulŭ reg. din Budapesta, cu însărcinarea, că procesele acelea au sĕ se trateze afară de seriă și scutite de timbru.

Se duseră douĕ-ḑecĭ de anĭ dela înființarea mitropoliei române ort. dér Românii, din comunele mixte, în carĭ n'a succesŭ împăcarea amică, rĕmaseră totŭ sub Sêrbĭ, că deși aveamŭ acum unŭ tribunalŭ delegatŭ, legiștii nostri, până a nu începe procesulŭ, socotiau sĕ se înțelégă bine asupra cestiunilorŭ prealabile: cui compete actoratulŭ? contra cui sĕ se îndrepte acțiunea? carĭ obiecte și lucrărĭ vinŭ sub împărțire? dintre speciele de procedură civilă care sĕ se aplice aicĭ?

Aceste întrebărĭ suntŭ acum resolvate din incidentulŭ procesului primŭ de astă natură, ce l'a avutŭ comuna *Chinesŭ* (Knez) din comitatulŭ Temișului. Alăturându-vĕ aicĭ sentința finală ce aduse Curia reg., dorimŭ prin acésta sĕ spunemŭ legiștilorŭ noștri și fraților din comunele mixte, că étă calea, modulŭ și formulariulŭ, acum putețĭ procede la despărțire și eliberare.

Importanța acestui actŭ va fi deplinŭ înțelésă, décă vomŭ spune onorațilorŭ cetitorĭ, că mai suntŭ peste 50.000 de Românĭ sub ierarchia sêrbéscă, ceea ce va sĕ ḑică, nu numai cu numĕrulŭ, dér și cu puterile materiale economice întrecŭ departe causele române-grecescĭ din Brașovŭ și din Budapesta.

Étă sentința Curiei regescĭ de care făcurămŭ mențiune:

Nr. 5702.
P. 1888. —

In numele Maiestății Sale, alŭ regelui.

Curia regiă ungarică:

Actorĭ Miron Romanul archiepiscopŭ și metropolitŭ greco-orientalŭ românŭ, și Ioanŭ Mețianŭ episcopŭ românŭ greco-orientalŭ din Aradŭ, și credincioșii românĭ greco-orientalĭ din comuna Chinesŭ pentru comuna bisericéscă greco-orientală română ce are sĕ se înființeze în Chines, representațĭ de advocatulŭ Georgiu Sêrbu.

Acusații Germanŭ Angeliciu patriarchŭ greco-orientalŭ sêrbescŭ, Georgiu Brancoviciu episcopŭ greco-orientalŭ din Timișóra și Nicolau Nicoliciu parochŭ greco-orientalŭ sêrbescŭ din Chinesŭ, precum și credincioșii greco-orientalĭ sêrbĭ din Chinesŭ pentru comuna bisericéscă greco-orientală sêrbă ce are sĕ se înființeze în Chinesŭ, representațĭ de advocatulŭ Petru Iocoviciu,

în procesulŭ ordinarŭ pentru despărțirea bisericéscă și pentru averea parochială și scolară, ce s'a pusŭ în curgere înaintea tribunalului reg. din Budapesta ca înaintea judecătoriei delegate, și totŭ acolo s'a deliberatŭ cu sentința din 17 Ianuariu 1888. Nr. 34.678 éră după apelațiunea părții acusatóre s'a revĕḑutŭ la tabla reg. judiciară din Budapesta cu sentința din datulŭ 10 Aprilie 1888 Nr. 10,611,

acum după apelațiunea părții acusătóre din 11 Maiu 1888 Nr. 15,723, curia luândŭ acelŭ procesŭ la revisiune în ședința sa publică ce s'a ținutŭ în 20 și 21 Septemvre 1888, aduse următórea

Sentință:

I.

In privința edificiului bisericescŭ și a fondului bisericescŭ, precum și în privința aparamintelorŭ și apartenințelorŭ bisericescĭ, mai departe în privința averii scolare și a capitalului bisericescŭ ce este depusŭ la institutulŭ de creditŭ „Timișiana", se schimbă sentințele amênduror județelorŭ inferióre astfeliu, că

1. edificiulŭ bisericescŭ și fundulŭ bisericescŭ de sub Numĕrulŭ topograficŭ 350. din protocolulŭ de carte funduară cu Nr. 306 alŭ comunei Chinesŭ, și casa cu Nr. 559., cuprinsă în acelŭ protocolŭ sub Nr. top. 591. dimpreună cu aparamintele și apartenințele bisericescĭ ce suntŭ enumĕrate în sentința judecătoriei prime în artea dispositivă sub II. 2—9. — și escepționândŭ numai cărțile bisericescĭ în limba slavă — se adjudecă acusatórei comune gr. or. române din Chinesŭ, ca parte eschivă din comuniune si proprietate a comunei aceleia direptŭ fondațiune bisericéscă cu acelŭ adausŭ, că acusatórea comunŭ bisericéscă gr. or. română din Chinesŭ, pentru rescumpărarea acelorŭ obiecte, este datóre sĕ plătéscă acusatei comune bisericescĭ gr. or. sêrbe din Chinesŭ 4990 florinĭ 17 crucerĭ, —

5. casa școlară dela Nr. 283. cu fundulŭ casei și cu grădina, de sub Nr. top. 306. cuprinse în protocolulŭ Nr. 264. de carte funduară a comunei Chinesŭ, precum și noulŭ edificiu de școlă rădicatŭ pre acelŭ fundŭ, cu grajdulŭ, șoprulŭ, cocina și fântâna (sentința judecătoriei prime, II. 12—17) se adjudecă acusatórei comune bisericescĭ gr. or. române ca parte eschisivă din comuniune și proprietate dreptŭ fundațiune școlară, cu acelŭ adausŭ, că partea acusatóre este datóre, pentru rĕscumpărarea acelorŭ obiecte, sĕ plătéscă acusatei comune bisericescĭ sêrbescĭ gr. or. 2359 fl. 18 cr.; din contră

3. grădina suplinitóre și fĕnațulŭ de sub Nr. top. 821 și 1726, cuprinse la cartea funduară în protocolulŭ aceleia cu Nr. 264. se dispune ca sĕ se împărțéscă în natură între comunile bisericescĭ litigante, astfelŭ ca 2/3 sĕ se dea în proprietatea și în posesiunea comunei bisericescĭ acusatóre române, ér 1/3 acusatei comune bisericescĭ sêrbe, direptŭ fondațiune școlară, conformŭ procedurei de essecuțiune regulată în §§. 220. și 221. articlulŭ de lege LX. din 1881.

4. Capitalulŭ bisericescŭ de 3441 fl. 57 cr. depusŭ la institutulŭ de creditŭ „Timișiană" dinpreună cu interesele, compete în 5/6 direptŭ proprietate comunei bisericescĭ române acusatóre (2867 fl. 80 5/6 cr.) éră comunei acusate 1/6 (573 fl. 56 1/6 cr.)

II.

In privința celorŭ 3 sesiunĭ preoțescĭ, cuprinse în protocólele cu Nr. 538, 557 și 558. din cartea funduală a comunei Chinesŭ, se apróbă sentința apelată dela tabula regiă judiciară, și acestea sĕ se înpartă în natură între comunile bisericescĭ litigante, precum arată sentința judecătoriei prime în partea sa dispositivă sub III. punctele 19, 20, 21 și IV. punctele 5, 6.

III.

Ce privesce loculŭ cimiterului vechiu și loculŭ cimiterului nou, mai departe pretensiunile active ale bisericei după trasulŭ clopotelorŭ, scaune, banĭ împrumutațĭ și interesele restante după acei banĭ, precum și în privința acțiunei de compensațiune ce a ridicat'o partea acusată pentru usufructulŭ ce nu s'a prestatŭ dela averea școlară, — rĕmâne neatinsă sentința forului alŭ doile, respective dispusețiunile din sentința judecătoriei prime III. 22, 23, 24 și IV. 8, 9 și V. 3 precum și celea de sub VII.

De asemenea rĕmânŭ neatinse acele dispusețiunĭ din sentințele judecătorielor inferióre, de după carĭ cărțile liturgice în limba clavă, tóte au sĕ se predea acusatei comunĭ bisericescĭ serbe, éră matriculele tóte au sĕ se pună sub îngrijirea preotului românŭ, reservându-se preotului sêrbŭ dreptulŭ a le întrebuința gratuitŭ (sentința judecătoriei prime IV. 7 și V. 2.).

IV.

Suma de rescumpărare, judecată mai susŭ, sub I. 1. și 2. în 4990 fl 17 cr. și 2359 fl 18 cr. de totŭ 7349 fl. 35 cr. se îndatoresce comuna bisericéscă acusătóre română ca, în decursŭ de 3 anĭ, socotindu-se dela inmanuarea sentinței de față, s'o plătéscă comunei bisericescĭ acusate serbe, în trei rate anualĭ egale, amenințându-i-se cu esecuțiune. Éră până când nu va plătì deplinŭ acéstă sumă, comuna bisericéscă română este datóre sĕ sufere ca în biserică, cu privire la limba și la ordinea servițiului dumnedeescŭ, sĕ rĕmână starea ce a fostŭ mai înainte de începerea acțiunei de despărțire.

Dér în privința nemobilielorŭ, se îndreptățesce fiăcare dintre comunele bisericescĭ litigante, ca împărțirea faptică s'o pótă urge și prin esecuțiune, în sensulŭ sentinței de față, și după decurgerea alorŭ 15 ḑile dela îmanuare, autorisându-se fie-care parte, ca dreptulŭ sĕu de proprietate la nemobile, ce i-s'a adjudecatŭ, sĕ-lŭ pótă incorpora la cartea funduală (însemnândŭ caracterulŭ naționalităței sale.) Cu o cale se enunciă prin acésta, că pentru esecutarea sumei de rescumpărare 7349 fl. 35 cr. adjudecate comunei bisericescĭ acusate serbe, totodată sĕ se incorporeze la cartea funduală și sarcina pe nemobilele comunei bisericescĭ acusatóre române.

Éră cu suma capitalului, ce s'a depusŭ la institutulŭ de creditŭ „Timișiana", fiăcare comună bisericéscă litigantă póte dispune numai decâtŭ, în proporțiunea de proprietate ce i-s'a adjudecatŭ mai susŭ sub I. 4. și — precum de sine se înțelege — între marginile contractului ce-lŭ vorŭ fi avêndŭ cu numitulŭ institutŭ de creditŭ.

V.

Cu privire la spesele curmate ale procesului și la onorariele stabilite advocațilorŭ, se apróbă sentințele judecătorielorŭ inferiorĭ, éră onorariulŭ advocatului acusatorŭ pentru apelațiunea ultimă se stabilesce în 60 fl. avêndŭ partida sa propriă sĕ-i solvéscă peste spesele de timbru. (Va urma).

Literatură.

Niță Dragă, schiță din viéța unui muncitorŭ, de I. C. Panțu, a eșitŭ în broșură de 76 pagine octavŭ, cu prețulŭ de 20 cr.

Logofĕtulŭ Mateiu, novelă de acelașŭ autorŭ, o broșură de 105 pagine octavŭ, cu prețulŭ de 40 cr.

Amêndouĕ novelele se află de vênḑare la librăria N. I. Ciurcu în Brașovŭ.

Congresulŭ de tuberculose.

Raportulŭ d-lui Dr. Z. Petrescu asupra lucrărilorŭ ântêiului congres pentru studiulŭ tuberculosei, ținută la Parisŭ dela 25—31 Iulie 1888.

(Urmare.)

III. Modulŭ de transmitere a tuberculosei dela omŭ la omŭ.

1) Calea uterină; 2) Calea digestivă; 3) Calea respiratóre; 4) Calea oculară; 5) Calea cutaneă sĕu subcutaneă.

Tuberculosa se póte transmite dela omŭ la omŭ prin ereditate dela părințĭ la copii, prin alăptare dela mumă sĕu dela doică, prin cohabitare, prin sputŭ umedă sĕu uscată și prin sărutatulŭ pe gură între persónele tuberculose cu cele sănĕtóse.

Cornil, profesorŭ de anatomiă patologică la facultatea de medicină din Parisŭ, a comunicatŭ congresului experiențele făcute sub direcțiunea sa de către doctorulŭ rusŭ Dobroklonsky.

Resultatele obținute în urma acestorŭ experiențe infirmă părerea acreditatŭ până astăḑĭ în sciință și susținută cu atâtŭ talentŭ de profesorulŭ Debove, că mucósele arŭ constitui o barieră în contra întroducerei baccilului tuberculosŭ în organismulŭ animalŭ și că numai în urma unei fisurĭ sĕu unei exfoliațiunĭ epiteliale s'ar putĕ întroduce acestŭ baccilŭ în organismŭ. — Din experiențele lui Cornil și Dobroklonsky resultă, din contră, că contagiunea și infecțiunea tuberculosă se póte efectua chiar prin epiteliulŭ normalŭ alŭ viscerelorŭ și alŭ canalelorŭ organice.

Acéstă descoperire este una din cele mai importante și ne face a gândi seriosŭ la mĕsurile profilactice de luatŭ în contra contagiosității tuberculosei; căci în aceste condițiunĭ de contagiositate, conviețuirea cu unŭ tuberculosŭ devine din cele mai periculóse, și prin urmare isolarea și sequestrarea tuberculoșilorŭ se impune imperiosŭ orĭcărei administrațiunĭ sanitare sĕu chiar și familiilorŭ.

Prin diferite raporturĭ ale cohabilitațiunei, unŭ tuberculosŭ transmite necontenitŭ germenulŭ bólei sale tuturorŭ acelora cu carĭ se pune în relațiă.

Prin diferitele secrețiunĭ și excrețiunĭ unŭ tuberculosŭ propagă continuu bóla sa celorŭ mai sănĕtoșĭ și viguroșĭ vecinĭ ai sĕi. Prin expectorațiunea sa mai cu sémă unŭ tuberculosŭ infectă pe toțĭ acei, carĭ îlŭ încunjóră. De aceea se impune în modŭ riguroșŭ desinfecțiunea sputei, chiar în căile respiratorii, prin inhalațiunile de aerŭ încărcatŭ cu substanțe antiseptice sĕu microcicide.

(Va urma).

Rectificare. Numĕrulŭ trecutŭ, de Duminecă, 250, alŭ fóiei nóstre pórtă datulŭ greșitŭ de 15 (26) Noemvre în locŭ de **13 (25) Noemvre.**

Cursulŭ piețeĭ Brașovŭ

din 26 Noemvre st. n. 1888.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.36	Vênd.	9.38
Argintŭ românescŭ	„	9.30	„	9.35
Napoleon-d'orĭ	„	9.63	„	9.66
Lire turcescĭ	„	10.92	„	10.95
Imperialĭ	„	9.92	„	9.95
Galbinĭ	„	5.70	„	5.72
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ	„	122.—	„	123.—
Discontulŭ		6½—8% pe anŭ.		

Cursulŭ la bursa de Viena

din 24 Noemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	101.05
Renta de hârtiă 5%	92.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	144.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	98.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	117.—
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.—
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	131.50
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	124.75
Renta de hârtiă austriacă	81.85
Renta de argintŭ austriacă	82.75
Renta de aurŭ austriacă	109.80
Losurĭ din 1860	139.90
Acțiunile băncei austro-ungare	877.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	302.—
Acțiunile băncei de creditŭ austr.	307.10
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ	9.64½
Mărcĭ 100 împ. germane	59.77½
Londra 10 Livres sterlinge	121.85

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

☛ Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria **I. Gross,** în librăria **Nicolae Ciurcu** şi **Al brecht & Zillich.**

No. 10,152—1883. 32M. 3-2

PUBLICAŢIUNE.

Asupra arêndărei dreptului ce se compete comunei orăşenescĭ Braşovŭ în încassarea banilorŭ de stătutŭ şi competinţelorŭ de têrgŭ, se va ţinea spre acest scopŭ *Joi în 6 Decemvrie a. c.* o pertractare scripturistică de oferte. Acestŭ drept se arendéză pentru perioda din *1 Ianuarie până la 31 Decemvrie 1889.*

Spre acestŭ scopŭ se provócă toţĭ amatorii, ca până în *6 Decemvrie a. c. înainte de prândŭ 12 óre,* sĕ-şĭ aştérnă la oficiolatulŭ economicŭ orăşenescŭ ofertele scripturistice şi sigilate, cărora are sĕ se alăture 10% din arênda anuală oferată.

Deschiderea comisionară a ofertelorŭ se va ţiné *la 3 óre după prândŭ a aceleiaşĭ ḑi.*

Ofertulŭ trebue sĕ conţină dechiaraţiunea, cum că oferentului 'i suntŭ cunoscute condiţiunile de oferte şi arêndă şi că se supune lorŭ pe deplinŭ. Totŭ în ofertă are sĕ se amintéscă în cifre şi litere suma de arêndă ce se oferă pe an.

Condiţiunile de oferte şi arênda se potŭ până în ḑiua pertractării de oferte examina la oficiolatulŭ orăşenescŭ economicŭ în decursulŭ órelorŭ de oficiu.

Braşovŭ, 20 Noemvrie 1888.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

ad. Nr. 392—1888.
a. f. sc. gc.

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de alŭ II-lea învĕţătorŭ la şcóla gr. cat. din Leşiu se escrie prin acésta concursŭ cu terminulŭ de 16 Decemvrie 1888 st. n.

Emolumentele împreunate cu acestŭ postŭ suntŭ: 150 fl. v. a. de primitŭ în rate lunarĭ anticipative din fondulŭ scolasticŭ gr. cat. a Leşiului, apoi cuartirŭ liberŭ şi lemne de focŭ trebuinciose.

Concurenţii vorŭ avé a documenta etatea lorŭ, serviciulŭ de până acum, cualificaţiunea de învĕţătorŭ şi din limba maghiară.

Suplicele se vorŭ înainta până la terminulŭ statoritŭ senatului scolasticŭ gr. cat. din Leşiu p. u. Oláh Sztgyörgy.

Dela inspectoratulŭ scolasticŭ districtualŭ gr. cat.

Năsĕudŭ, 17 Noemvre 1888.

Gregoriu Moisilŭ,
Vicarŭ foraneu.

191,3—2

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după améḑĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucurecĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după améḑĭ.
Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.

77

Se deschide abonamentŭ pre anulŭ 1888

la

AMICULU FAMILIEI. Ḑiarŭ beletristicŭ şi enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustraţiunĭ. — Cursulŭ XII. — Apare în 1 şi 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustraţiunĭ frumóse; şi publică articlii socialĭ, poesii, novele, schiţe, piese teatralĭ ş. a. — mai departe tractéză cestiunĭ literare şi scienţifice cu reflesiune la cerinţele vieţei practice; apoi petrece cu atenţiune viéţa socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum şi a celorlalte poporaţiunĭ din patriă şi străinătate; şi prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieţei; şi preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individilorŭ din familiă o petrecere nobilă şi instructivă. — Preţulŭ de prenumeraţiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România şi străinătate 10 francĭ — lei, plătibilĭ şi în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Ḑiarŭ bisericescŭ, scolarŭ şi literarŭ — cu ilustraţiunĭ. — Cursulŭ XIV. — Apare în broşurĭ lunare câte de $2\frac{1}{2}$—$3\frac{1}{2}$ cóle; şi publică portretele şi biografiile archiereilorŭ şi preoţilorŭ mai distinşĭ, precum şi alte portrete şi ilustraţiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciinţelorŭ teologice şi între aceştia mulţime de predice pre duminecĭ, serbătorĭ şi diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice şi scienţifice-literarĭ; şi în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte şi scirĭ cu preferinţa celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică şi literară. — Preţulŭ de prenumeraţiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ şi în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanţii primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cui cere.

☛ **A se adrésa la „CANCELARIA NEGRUŢU“ în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.** ☚

Totŭ de aci se mai potŭ procura şi următórele cărţĭ din editura propriă:

Apologie. Discusiunĭ filologice şi istorice maghiare privitóre la Românĭ, învederite şi rectificate de Dr. Gregoriu Silaşi. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Şincai. Preţulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire şi scriere învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. (Op complet). Broşura I. II. şi III. Preţulŭ broş. I. II. câte 40 cr. — Broşura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Cuvêntărĭ bisericescĭ la tóte sĕrbătorile de peste anŭ, de I. Papiu. Unŭ volumŭ de preste 26 cóle. Acest opŭ de cuvêntărĭ bisericescĭ întrece tóte opurile de acestŭ soiu apărute până acum — avêndŭ şi o notiţă istorică la fiă-care sĕrbătóre, care arată timpulŭ întroducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ şi modul cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. Preţulŭ e 2 fl.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală de Emilia Lungu. Preţulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Preţulŭ 20 cr.

Idealulŭ perdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Preţulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinaru. Preţulŭ 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Preţulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Preţulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradiţiune de Georgiu Simu. Preţulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţŭ. Preţulŭ 25 cr.

Branda seu Nunta fatală. Schiţă din emigrarea lui Dragoşŭ. Novelă istorică naţională. Preţulŭ 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Preţulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé. Preţulŭ 10 cr.

Hermanŭ şi Dorotea după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantinŭ Morariu. Preţulŭ 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Preţulŭ 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Preţulŭ 30 cr.

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, după Augustŭ Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Şuluţŭ. Preţulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincenţiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Regina României. Preţulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ şi viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preţ. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa seu **Cloşca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Preţulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătenului Românŭ. Cartea I, II, III, IV, cuprindŭ materii fórte interesante şi amusante. Preţulŭ la tóte patru 1 fl. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante şi amusante. Preţulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu şi chemiă. Preţulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roşiu. Ed. II. Preţulŭ 30 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ şi practicŭ pentru învĕţămentulŭ intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), a învĕţătorilorŭ şi a altorŭ bărbaţĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Preţulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura nóstră pedagogică abia aflămŭ vre-unŭ opŭ, întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura în care este acesta, pentru aceea îlŭ şi recomandămŭ mai alesŭ directorilorŭ şi învĕţătorilorŭ ca celorŭ în prima liniă interesaţĭ.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Preţulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte şi instrucţiune publică cu rescriptulŭ de datŭ 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Preţulŭ 30.

Gramatica limbei române lucrată pe base sintactice de Ioanŭ Buteanu, prof. gimn. Unŭ volumŭ de peste 30 cóle. Preţulŭ 2 fl.

Manualŭ de stilistică de Ioanŭ F. Negruţŭ, profesorŭ. Opŭ aprobatŭ şi din partea ministeriului de culte şi instrucţiune publică cu rescriptulŭ de dato 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică fórte bogată a acestui op — cuprindêndŭ composiţiunĭ de totŭ soiulŭ de acte obveniente în referinţele vieţei socialĭ — se póte întrebuinţa cu multŭ folosŭ de către preoţĭ, învĕţătorĭ şi alţĭ cărturarĭ românĭ. Preţulŭ 1 fl. 10 cr.

Nu mĕ uita. Colecţiune de viersurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ş. a. Preţulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕţătorĭ şi preparanḑĭ. Broş. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Preţulŭ 80 cr.

Cele mai eftine cărţĭ de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ şi cântărĭ bisericescĭ fórte frumosŭ ilustrată. Preţulŭ unui esemplarŭ broşuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 60 cr., legatŭ mai finŭ 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de luxŭ 1.50—2.50

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Preţulŭ unui esemplarŭ broşuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pândă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele, Cu mai multe icóne frumóse. Preţulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-ḑeu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Preţulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Preţulŭ unui esemplarŭ legatŭ şi spedatŭ franco e 15 cr.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.